

Po silovitosti izraza in jedrnati misli je ta pesem najboljša v celi zbirki; res da je nekoliko cinična, a vsaj elementarno, realistično čuvstvo se ne more odrekati pesniku, ki kliče kapitalistu:

Ti kot kamen, trd, osoren,
brez usmiljenja, srca,
jaz krotak, molčeč, pokoren;
da sem rob tvoj, to se zna...

Psu na stare dni zažene
nekaj trdih se kosti...
Kdo redil z družino mene,
če telo mi oslabi?

In tedaj z besedo strogo
v mrak poženeš me in mraz,
in z ženó in deco vbogo
prosil bom po svetu jaz. (Str. 79.)

In tudi v „Delavčevi pesmi“ udari na socialistično struno:

Sen prelep o domovini
neizmerni je sveta...
Kaj imamo pa trpini
od posvetnega blaga?
Izkorišča, izsesava
lakomnik nas do kosti,
to se mu ljubezen prava
in humaniteta zdi! (Str. 87.)

Jesenko bi bil gotovo v tej smeri še napredoval, ako bi bil iskal temeljitejše socialne izobrazbe. Tako se pa ni povzpel več dalje, kakor da očita samostanom brezdelno pijančevanje in da s Savanorolo udari po papežu, ali da se „V predmestni gostilnici“ pomeša med „zabuhle obraze in motne oči, umazano, blatno obleko“, kjer se vlačí pregreha, „vmes kletve in psovke, jokanje in kreg.“ (Str. 98.) Včasih postane odurno sirov, n. pr. v „Stari grešnici“. (Str. 85.), kjer se norčuje iz izpovedi. Tudi „Vseh norcev dan“, ponesrečena parodija Gregorčičeve „Vseh mrtvih dan“, bi bila bolj izostala.

Jesenkova pesniška dikcija je navadna in skromna v izrazu, ter se včasih giblje ob meji vsakdanje proze (n. pr. „Bratom Čehom“, „Prijetelju“ itd.) Vendar je v njegovih pesmih, kakor smo omenili, tudi nekaj dobrih, in zaradi njih bi želeli, da bi ta zbirka dosegla namen, ki ga naznanja izdajateljstvo —: da se iz čistega dobička pomore pesnikovim ubogim sirotam. *Dr. E. L.*

Črtice, spisal Ivan Baloh. Ako sodimo Balohove „Črtice“ s strogo umetniškega stališča, ne bomo dobili na njih dosti takega, kar bi ustrezalo zahtevam, ki jih stavi moderna umetnost na pisatelja. Vendar, če se oziramo na okus preprostega ljudstva — in temu bo knjiga po mojem mnenju najbolj

primerna — moramo reči, da bo ljudstvo dobilo v knjigi veliko zanimivega, kratkočasnega, lepega, celo izpodbudnega. Slike in črtice so vzete ponajveč kar iz življenja. Pisane so gladko. Dogodek, ki je služil kot podlaga, sloni večinoma na resnici in je strogo osvetljen in očrtan. Žal, da pri večini črtic pogrešamo vodilne ideje, takozvane umetniške „tendence“. Umetnik - pisatelj ne bi namreč smel niti najkrajše črtice spisati kar tako, brez načrta, ampak z namenom, da doseže po svoji kompoziciji zaželeni efekt. Vsak, tudi najkrajši spis, bi moral v vsem svojem sestavu biti proniknjen od neke vodilne misli, ideje, načrta. In tega pogrešamo pri Balohu na več mestih. Kaj je n. pr. povedano v črtici „Občinska seja“? Kak namen ima? Edino-le ta, da izvemo, kako se je „vršila in končala občinska seja v Plavškem Rovtu“. To nas samo na sebi pač ne more umetniško zadovoljiti. — Ali pa „Balada o raztrganih čevljih“? Ta nam pove samo to, da neki Bratek neki večer ni šel k neki veselici radi — raztrganih čevljev. Nekatero druge črtice (n. pr. „Za narod“) pa imajo svoj cilj in namen; a ta namen je izražen na idealizirano-prisiljen način. Navzlic tem hibam pa bodo „Črtice“ ugajale. Saj takole pri omizju, kadar smo zbrani sami med seboj, tudi radi čujemo kako duhovito misel, kak dovtip itd. Pritrdimo mu, zasmejamo se včasih prav iz srca in si mislimo: Dobro je! Tak vtisk bodo napravile tudi pričujoče „Črtice“. Najbolj v spomin se mi je vtisnila črtica „Pri maši“. Najlepša je pa morebiti „Vstal je“. Gospod pisatelj piše gladko in zanimivo ter ima dar opazovanja. Mimogrede naletimo na krasna mesta, katerim se pozna, da so šla pisatelju iz srca. Sploh se iz vse knjige vidi pisateljeva blaga duša in njegov čisti namen. Zato pa „Črtice“ toplo priporočamo v nakup in berilo. Ker se mnogo povprašuje, kake knjige naj bi nakupovali za naše ljudske knjižnice, lahko rečemo, da naj Balohove „Črtice“ ne manjkajo v nobeni društveni knjižnici. *P. P.*

Prešernov spomenik. Uredil dr. Ivan Prijatelj. „Naših Zapiskov“ št. 10. in 11. — Pisateljska družba, ki je izdala to publikacijo, bi se mogla zvati nekaka slovenska literarna „secesija“. Hoditi hočejo nova „moderna“ pota ter naglašajo svoje ostro nasprotje proti sedanjim strujam. Zato pa gredó za zdaj skupaj s socialnimi demokrati, ker jih sedaj vladajoči literarni mogočnjaki na oni strani menda ne vidijo radi. Kakor glasen protest se bere vsa knjižica, in pisateljem se vidi, da hočejo biti veliki v sarkazmu, zaničevanju in imponiranju.